

Սերգեյ Դովլատով

Մարդ եմ փնտրում

Չորս տարի անց լրագրող Ագապովայի դեմքին խոր սպի կհայտնվի մետաղյա գծագրական քանոնի հարվածից: Խելագար ոռնոցով նրա վրա կհարձակվի ինքնուս ճարտարապետ Դեգոյարենկոն՝ այդպես էլ եթեր չարձակված «Հստակություն» հրապարակախոսական ռադիոհաղորդման հերոսը: Այդ այլանդակ տեսարանից վեց շաբաթ առաջ լրագրողուհուն առաջին անգամ կպատմեն «Մոբիլե կոոպերատո» նախագծի եւ այն արարող հանճարի՝ Տալինի ֆաբրիկաներից մեկի սեւագործ բանվորի մասին: Ագապովան ակնարկ կգրի «Հանդիպում հետաքրքիր մարդու հետ» խորագրի համար: Տեխնիկական բաժինը կպահանջի նախագծերը: Փորձագետ Չուբարովը խնամված ձեռքերի մեջ մի վայրկյան կպահի պատճենաթղթի կեղտոտ, թրթռուն թերթիկներն ու այսպես կարտահայտվի.

– Ինքնատի՛պ է: Շա՛տ ինքնատիպ է:

Լրագրողուհին թեթեւացած ու հպարտությամբ կբացականչի.

– Նա ընդամենը չորրորդ դասարանի կրթություն ունի:

– Իսկ դո՞ւք,- քամահրանքով կհետաքրքրվի փորձագետը:- Գիտե՞ք սա ինչ է:

– Մոբիլե կոոպերատո: Շարժական տուն: Ապագայի կացարանը...

– Սա վագոն է,- կընդհատի Չուբարովը,- սովորական վագոն: Իսկ ձեր Լը Կորբյուզեին պետք է շտապ հիվանդանոց տանել: Հարյուր տոկոսանոց շիզոֆրենիկ է: Հանկարծ չկժի՛ճե՞գ, Լիդոչկա...

Հաղորդումն անմիջապես կխոտանեն: Հուսախաբ եղած՝ Դեգոյարենկոն մետաղյա քանոնով կխփի Լիդայի գլխին: Տալինի ռադիոյի արտահաստիքային թղթակցի կարիերան տեւական ժամանակով կընդհատվի...

Այդ ամենը կկատարվի չորս տարի անց: Առայժմ հետեւում ենք նրան մինչեւ

տրամվայի կանգառ:

Մինչ այդ գորշ առավոտ էր եղել, ավելի վաղ՝ գիշեր: Քնատ աղավնին, թիթեղը ճանկոելով, շրջում էր քիվի վրայով: Հետո՝ զարթուցիչ, պառ հողաթափեր, հրմշտոց զուգարանի դռանը, թեյ, ծամածոված թաց պանիր, էլեկտրասափրիչի գվվոց, ամուսինը շտապում է աշխատանքի: Դուստրը. «Կարծեմ խնդրե՛լ էի՝ ձեռ չտա՛ք խալաթիս»... Եվ վերջապես՝ անտարբեր փողոցների ցուրտը, քամին, ցինկե ջրափոսերը, գանգրամագ շնիկները պուրակում, տրամվայի դղրոցը... Փորձեմ նկարագրել նրան: Չնայած Ագապովայի արտաքինը էական նշանակություն չունի:

Արտասահմանյան ռետինե կոշիկներ: Ծանր դարչնագույն կիսաշրջագեստը չի ընդգծում քայլքը: Կայծակ ճարմանդով սինթետիկ բաճկոնակը շրջում է: Երկնագույն գագաթով կեպին տարագային է՝ Տալիմի պոլիտեխնիկականի: Դեմքը վճռական է, մշտապես մրսած: Շպարի ոչ մի հետք: Ժպիտի ծայրին՝ բացակայող ատամ: Միայն աչքերն են զարմանում, հոնքերն անշարժ են, ինչպես վերջնագծի ժապավեն...

Հետևում ենք մեր հերոսուհուն: Տրամվայի կանգառը...

«Տե՛ս ջահել աղջիկներն ինչ լա՛վ են հագնվում: Վերարկուն մի բան չի, բայց՝ արտասահմանյան: Կոճակների փոխարեն ինչ-որ եղեմնու կոներ... Բայց նայվո՛ւմ է... Կամ էս մեկը, արտա-հագուստով... Հետույքին՝ կապույտ տերեփուկներ... Հպարտ քայլվածք, ոնց որ Լուրբրիջիդայինը... Ամռանը մեկին էլ տեսա, ոտաբոբիկ... Քաղաքի կենտրոնում... Ո՛նց էր գնում, ո՛նց էր ձեռ անում... Կարծես թե իմ հագածն էլ լրիվ արտասահմանյան է, ժողովրդական դեմոկրատիայի երկրներից: Բայց տեսք չունի... Որտեղի՞ց են ճարում: Արտասահմանցիների հե՞տ են ման գալիս: Ամո՛թ... Բայց նայվո՛ւմ է...»:

Տրամվայի դռները ծանր բացվեցին: Կարճ ու տառապալից գրոհ: Նրա ճանապարհը մի լայն զինվորական թիկունք էր փակել: Այտը սեղմվեց խավամագ խեղդող գործվածքին... Կառչեց բռնակից...

– Կոպեկը մի գցեք...

Լիդան երերում է մետաղյա տոմսարկղի գլխին:

– Անցեք, անցեք, կանգնել-մնացել է օտարի պես...

Դիլիսավորը՝ չջղայնանալ, հումորով վերաբերվել: Պիկ ժամ է, սովորական բան: Դիլիսավորը դրական հույզերի աղբյուր գտնելն է: Այ, տատիկին տեղ տվին: Ուսանողը կոնսպեկտներն է

թերթում: Նույնիսկ գինվորականը բարեկիրթ դեմք ունի...

Եվ կրկին՝ փողոց, մեքենաներ, մարդիկ... Մարդկանց ու մեքենաների հաճելիորեն հուզիչ անտարբերություն: Հետո՝ նախասրահը, լայն մարմարե սանդուղքը, մաշված ծալքատեղերով գորգուղյակները... Յուզանակ՝ «Պրոպագանդայի բաժին»:

Լիդան թակեց դուռն ու ներս մտավ: Բոլորն անասելի ուրախացան: Կուլեշովը հերթական գոնեկությունը դուրս տվեց: Վերոչկա Կոտովան ժպտաց՝ առանց գլուխը բարձրացնելու: Ժենյա Տյուրինը օգնեց հանել բաճկոնը: Մորալեիչը հարցրեց.

– Հինգշաբթի լսեցի՞ր: Յուրնան շատ գոհ է:

– Ճի՞շտ:

Մենյակում ծխում էր հավերժական անհաջողակ Վալլա Չնուտովը: Չնուտովը դերասան էր: Օժտված էր բնատուր շնորհով՝ գեղեցիկ, ցածր, զարմանալի հնչերանգով ձայն ուներ: Հաղորդավար էր: Վեց ամիս առաջ նրա հետ ողբերգական դեպք պատահեց:

Չնուտովը վաղ առավոտյան պիտի բացեր հաղորդումը, որն ուղիղ եթեր էր գնում: Ընդամենը մի քանի բառ էր ասելու. «Սիրելի ռադիոլսողներ: Եթերում «Ողջույն, ընկեր» ամենշաբաթյա ծրագիրն է»»: Ու վերջ: Մնացածը՝ երաժշտություն ու ձայնագրություն: Ու Չնուտովը ստանում է իր տասնմեկ ռուբլին:

Չնուտովը մտավ խցիկ: Նստեց: Մոտ բերեց խոսափողը: Մտքում կրկնեց տեքստը: Ծալեց թեզանիքները, որ ճարմանդները չշխկան սեղանին: Սպասեց՝ երբ կվառվի «Եթեր» գրությամբ լամպը: Երեկվա խմածից հոգին տրտում էր: Լամպը չէր միանում:

– Սիրելի ռադիոլսողներ,- մտախոհ ասաց Չնուտովը:

Պորտվեյնից խարկված լեզուն դժվար էր շարժվում: Լամպը չէր միանում:

– Սիրելի ռադիոլսողներ,- կրկնեց Չնուտովը,- ի՞նչ զգվանք է, զգվանք, զգվանք...

Սիրելի ռադիոլսողներ... Հա, էրեկ իզուր համը հանեցի...

Լամպը չէր միանում: Ինչպես պարզվեց՝ վառվել էր... Այդպիսի բան հարյուր տարին մեկ է լինում...

Եթերում ամենշաբաթյա ծրագիրն է,- մարզվում էր Չնուտովը վե՛րջ, դրա մերը, թարգը տալիս եմ...

Ապակուց այն կողմ հայտնվեց խմբագրի աղճատված դեմ

քր: Չմուտովը սատավ: Դուրը բացվեց: Դիմադրող հաղորդավարին դուրս շարտեցին սանդղահարթակ: Նրա խումհարահոտ խոսքը սփռվել էր աշխարհով մեկ: Դերասանն ազատվեց աշխատանքից: Պատմությունը չի ավարտվում: Չմուտովը մեկնեց Պսկով: Որպես հաղորդավար աշխատանքի ընդունվեց ռադիոյում: Տեղական ռադիոհեռարձակումը օրական ժամուկես էր: Մնացած ժամանակը զբաղեցնում էին Մոսկվան ու Լենինգրադը: Չմուտովը երանության մեջ էր: Նրան գնահատում էին որպես մայրաքաղաքային վարպետի: Մի անգամ նա հաղորդում էր վարում: Հանկարծ դուրը ճռռաց: Մտավ մի մեծ դարչնագույն շուն: (Ռ՞մն է: Որտեղի՞ց): Չմուտովը զգույշ շոյեց նրան: Շունը ծալեց ականջներն ու կկոցեց աչքերը: Քիթը պսպղում էր բոնգքամարտի պատիկ ձեռնոցի պես:

– Գյուղի աշխատավորները գեկուցում են,- ցածր բարիտոնով ասաց Չմուտովը: Այստեղ շունը անսպասելի հաշաց: Գուցե՝ երջանկությունից: Շոյանքով, ըստ երեւույթին, նրան երես չէին տվել:

– Գյուղի աշխատողները գեկուցում են... Հա՛ֆ, հա՛ֆ, հա՛ ֆ...

Չմուտովին նորից ազատեցին: Հիմա արդեն՝ ընդմիջտ եւ ամեն տեղից: Երբ պատմեց շան մասին, չհավատացին: Որոշեցին, որ ինքն է հաչել, խումհարից:

Չմուտովը մեկնեց Լենինգրադ: Օրեր շարունակ նստում էր ռադիոյում: Սպասում էր իր ժամին...

Բոլորը խուսափում են անհաջողակներից: Լիդան նրան ժպտում էր:

Պրոպագանդայի բաժնին Ազապովան վաղուց էր թղթակցում: Բոլորը նրան սիրում էին: Ահա վարիչ Նինա Իգնատենյանն էլ սիրալիր գլխով արեց.

– Լի՛դոչկա, անցեք ինձ մոտ:

Առանձնասենյակում լռություն է, հղկափայլ սեղան, անհախնքնահոս գրիչներ: Պահարաններում, ապակիներից այն կողմ, երեսում են հուշանվերներն ու հանրագիտարանների կազմակողերը: Վարիչի սեղանին՝ ձեռագրեր, թերթային կտրածոներ: Գգրոցում՝ շրթներկ, հայելի ու տուշ: Մարդկանց հաճելի է երիտասարդ հետաքրքիր կինը՝ այդպիսի լուրջ աշխատասենյակում:

– Լի՛դոչկա, ուզում եմ ձեզ նոր խորագիր առաջարկել: «Հանդիպում հետաքրքիր մարդու հետ»: Ընդ որում, պարտադիր չէ՝ գիտնականի կամ տիեզերագնացի հետ: Ընդգրկումը չափազանց մեծ է: Պատկառելի հոբբի, անսպասելի հրապուրանք, կենսագրության որեւէ մանրամասն: Ենթադրենք՝ լուրջ

նունենկլատուրային գլխավոր հաշվապահը... Չգիտեմ... Ինչ որ կուզեք... Չեմ պատկերացնում... Ենթադրենք՝ գաղտնի...

– Պղծում է դեռահասներին,- հուշեց Լիդոչկան:

– Ուրիշ բան նկատի ունեի: Ենթադրենք՝ գաղտնի...

– Դրոշմանիշեր է հավաքում...

– Այդ ոգով մի բան: Միայն թե սոցիալական առումով առավել նշանակալի:

Ենթադրենք միլիցիոներն ինչ-որ մեկին օգնում է գտնել հարազատ մարդուն...

Այդպիսի մի բան...

– Դրա մասին կինո կա:

– Կունկրետ բան առաջարկել չեմ կարող: Պետք է մտածել: Այ, օրինակ, «Կալե»

ֆաբրիկայում «Միայնակ կնոջ» նկարահանումներն էին: Հիշո՞ւմ եք,

դերասանուհին Դորոնինան էր: Նկարահանումներին մասնակցող տղան տասը

տարի անց աշխատանքի է անցել արտադրամասերից մեկում:

– Ինձ այդ թեման դուր է գալիս,- ասաց Լիդան:- Ես այն զգում եմ:

– Արվիդ Կիլյսկն այդ թեման արդեն օգտագործել է: Սկզբունքը նկատի ունեմ:

Պիտի ձերը գտնեք: Ենթադրենք, ծեր գեներալը պատկել է վիրահատության: Ու

հանձին վիրաբույժի ճանաչում է նախկին սպասայակին...

– Ազգանո՞ւնը,- հարցրեց Լիդան:

– Ո՞ւմ:

– Ի՞նչ է գեներալի ազգանունը: Կամ սպասայակի:

Ախր պայմանական եմ ասում... Գլխավորն այստեղ անսպասելիությունն է,

հանելուկը, դիպվածը... Բազմապլան կյանքը... Դրսից մի բան է, ներսից՝ մեկ

ուրիշ...

Շատերի կյանքն է էդպես,- հառաչեց Լիդան:

Մի խոսքով՝ գործի անցեք,- աննկատ գրգռվածությամբ ասաց Նինա

Իզնատենան:

Լիդոչկան դուրս եկավ աշխատասենյակից:

Հետաքրքիր մարդիկ նրան մանկուց էին շրջապատում: Հայրը ծանոթ էր

երենբուրգի հետ: Դպրոցի նկարչության ուսուցիչը

չճանաչված հանձարի համարում ուներ: Հետո նրան մի բանդիտ էր սիրահետում

ու նույնիսկ բանաստեղծություն նվիրեց: ինստիտուտի պրոֆեսորներն ապշեցնում

էին իրենց խենթություններով: Նրանցից մեկի շավարն, օրինակ, միշտ չկոճկված

էր: Հետաքրքիր մարդ էր ամուսինը, ավագ տնտեսագետ, բայց տառախալներով

Է գրում: Դուստրը հանելուկային էր թվում, միշտ լուռ էր: Իսկ վերջին ժամանակներս՝ այն աստիճան, որ Լիդան մտածեց՝ հո հղի չի... Տնային կառավարչությունից Էլեկտրիկ կանչեցին, պարզվեց՝ նստած է եղել, վայ թե սպանության համար: Մի խոսքով՝ բոլոր մարդիկ էլ հետաքրքիր են, եթե խորանաս...

Մասնագիտությամբ Լիդոչկան բժիշկ-հիգիենիստ էր: Սկսեց հիշել նախկին համակուրսեցիներին: Պավինսկին, Ռոժինը, Յանկելեիչը, Ֆեոֆանովը...

Միշտ ենկոն, կարծես, սպորտով էր զբաղվում: Լեիներ գիտության ասպարեզ մտավ... Լեիներ, Բորկա Լեիներ, պրոֆեսոր, խելքի ծով, գիտությունների դոկտոր... Ասում են՝ վերջերս Ֆրանսիա էր մեկնել...

Ազապովան հանեց նոթատետրն ու մաքուր էջին գրեց՝ Լեին:

Սկսեց հիշել ամուսնու ծանոթներին: Իհարկե, նույնպես հետաքրքիր մարդիկ են: Տնտեսագետներ: Կալինինը, օրինակ, պնդում է, թե գործազրկությունն առաջընթացի խթանիչ է: Թե չէ բոլորը գիտեն՝ իրենց գործից չեն ազատի: Իսկ եթե ազատեն էլ՝ ոչինչ: Կանցնի դիմացի մայթն ու աշխատանքի կտեղավորվի կողքի գործարանում: Այսինքն, կարելի է բացակայել, չարաշահել... Կալինինը դժվար թե հարմար գա: Չափազանց առաջադեմ է... Իսկ Էդ Մերկինը ընդհանրապես... Հարցնում են՝ ի՞նչը կարող է կտրուկ զարգացնել մեր տնտեսությունը: Պատասխանում է՝ պատերազմը: Պատերազմը եւ միայն պատերազմը: Պատերազմը կարգապահություն է, գիտակցականության աճ: Յանկացած թերություն պատերազմին կվերագրվի... Կարծում են՝ Մերկինն էլ հարմար չի... Այ, օրերս մի բանասեր էր եկել ծանոթ լրագրողուհու հետ... Կամ վայ թե նույնիսկ թարգմանիչ էր: Ուղեկցորդող գորքերում, ասում է, պահնորդ է եղել: Սարսափելի բաներ էր պատմում... Ազգանունը ռուսական չէր՝ Ալիխանով: Անկասկած՝ հետաքրքիր մարդ է...

Այդպես Լեինի կողքին նոթատետրում հայտնվեց Ալիխա- նովը:

Այ, մի թեկնածու էլ գտնվե՛ր... Եվ այստեղ Լիդան հիշեց, որ հարեւաններին Պորխովից հյուր է եկել ազգականը: Թե՞ ծանոթը: Միլկա Օսինսկայան ինչ-որ բան էր պատմում բակում: Հանելուկային ճակատագրով մեկը: Վայ թե՛ բռնադատված, կամ՝ հակառակը... Գավառական ղեկավարը հետաքրքիր է: Դա կարելի է ինքնատիպ օգտագործել: Իբր չկա աշխարհագրական գավառ, գավառամտությունը հոգետր է...

Այսպես Լեինի ու Ալիխանովի կողքին հարցական նշան հայտնվեց: Եվ

փակագծում՝ Միլկա Օ-ի ազգականը...

Կարելի էր պահեստում ունենալ ընթերցասեր տնային կառավարչին: Միմենոնով էր հետաքրքրվում: Բայց Լիդան նրա հետ առճակատման մեջ էր մշտապես լիքը աղբարկղերի պատճառով... Լա՛վ... Պետք է գործի անցնել...

– Ցտեսություն, Վերոչկա, տղանե՛ր...

– Ագա՛սովա, չկորե՛ս...

Ջանգեց Բորկա Լեիինն՝ հիվանդանոց: Սա ճանաչեց, ուրախացավ, պայմանավորվեցին հանդիպել:

Նախկին պահնորդը, պարզվեց, տանն էր:

– Եկեք,- ասաց,- ու եթե կարելի է՝ երեք շիշ գարեջուր առեք: Փողն անմիջապես կվերադարձնեմ:

Լիդան մտավ Կարյա փողոցի մթերայինը, գարեջուր գնեց: Շենքը նորակառույցների շրջանում է: Մի շքամուտքից մյուսը՝ մի կիլոմետր...

Ալիխանովը դիմավորեց շեմին: Հսկայական երիտասարդ էր՝ նեղ ճակատով ու թուլական կզակով: Աչքերում ինչ-որ կեղծ նեապոլիտանական բան էր փայլում: Ինչ-որ անլուրջ ու անգրագետ խոսակցություն սկսեց ու ոչ մի կերպ ավարտել չէր կարողանում.

– Ինչո՞վ եմ պարտական, Լի՛դոչկա, այն համընթաց քամուն, որը... որին...

Գարեջուր ճարեցի՞ք: Խելո՞քս: Հանվեք: Այստեղ ահավոր թափթփած է:

Մենյակը սարսափելի տպավորություն էր թողնում: Բազմոցը թաղվել էր թղթերի ու մոխրի մեջ: Սեղանը խեղդված էր գրքերի կույտի տակ:

Նախապատերազմյան գրամեքենայի սեւ կմախքը: Պատին՝ ինչ-որ ժանգոտ յաթաղան: Կեղտոտ ամանեղեն ու շառագույն մրուր՝ գավաթներում:

Ծովատառեխի փայլատ շեղբերը՝ թերթի պատառի վրա...

– Էս կողմ եկեք: Էստեղ մի քիչ մաքուր է:

Վերակացուն բացեց գարեջուրը:

– Հա՛, յուրահատուկ է ձեզ մոտ,- ասաց Լիդան:- Ես, ախր, մասնագիտությամբ հիգիենիստ եմ:

– Իսկ ես, եթե կարելի է այդպես արտահայտվել՝ հակառակը:

Հակասանիտարական վիճակի համար տարել են ընկերական դատարան:

– Եվ ինչո՞վ ավարտվեց:

– Ոչնչով: Ընթոստ ոգի խաղացի: Պոետ եմ, իբր, յոգ, բուդդիստ ու կեղտի մեջ եմ ապրում... Գարեջուր կուզե՞ք:

– Չեն խմում:

– Ահա փողը: Մի ռուբլի, տասնմեկ:

– Դատարկ բա՛ն է,- ասաց Լիդան:

– Ո՛չ, կներեք,- ընթոստացավ Ալիխանովը:

Լիդան մանրադրամը լցրեց գրպանը: Վերակացուն վարպետորեն խմեց հենց շից:

– Թեթևացա,- մտերմաբար ասաց նա: Հետո նորից փորձեց, արդեն գրոհով, հաղթահարել ծանրաշունչ դարձվածքը:- Ինչո՞վ են պարտական, կարելի է ասել, այն անսպասելի հաճույքին, որ...

– Դուք բանասե՞ր եք,- հարցրեց Ազապովան:

– Ավելի ստույգ՝ լեզվաբան: Ջբաղվում են ռուսական «Շչը»-ի հնչութաբանական հիմնախնդրով...

– Այդպիսի խնդի՞ր կա:

– Ամենակենսականներից է... Լսեք, ի՞նչ է պատահել: Ինչո՞վ են պարտական անսպասելի հաճույքին՝ տեսնելու...

Պահնորդը երկրորդ շիշն էր դատարկում:

– Ռադիոհաղորդում ենք պատրաստում՝ «Հանդիպում հետաքրքիր մարդու հետ»: Ինքնատիպ կենսագրությամբ հերոս է պետք: Դուք բանասեր եք: Ավելի ստույգ՝ լեզվաբան: Նախկին պահնորդ: Բազմանիստ կյանքի մարդ... Ձեր կյանքը բազմանի՞ստ է:

– Վերջին ժամանակներս՝ այո,- ազնվորեն պատասխանեց պահնորդը:

– Մանրամասն պատմեք ձեր բանասիրական հետազոտությունների մասին: Ցանկալի է՝ մատչելի կերպով:

– Ավելի լավ է ռեֆերատս տամ: Գլուխս մի տեսակ լավ չի աշխատում:

Էստեղերանք էր: Հիմա կգտնեմ:

Ալիխանովը նետվեց դեպի թղթե նստվածքները:

– Հաջորդ անգամ,- հանգստացրեց Լիդան:- Երեւի էլի հանդիպենք: Սա նախնական գրույց էր: Ուզում են հարցնել... Դուք պահնորդ եք եղել: Դա վտանգավո՞ր է, վտանգ կա՞ր, սարսափելի՞ էր:

Ալիխանովը չուզելով մտածեց.

– Վտանգ, իհարկե, կար: Օղի, ախր, շատ էինք խմում: Լոսյոնից էլ չէինք հրաժարվում: Ասում են՝ ազդում է սրտին...

– Կալանավորներին նկատի ունեի: Ախր սարսափելի մարդիկ են: Ոչ մի

սրբություն չունեն...

– Սովորական մարդիկ են,-երրորդ շիշը բացելով՝ ասաց Ալիխանովը:

– Ես շատ եմ կարդացել: Ուրիշ աշխարհ է... Իր օրենքներով... Խիզախություն է պետք... Դուք խիզա՞խ մարդ եք:

Ալիխանովը վերջնականապես շփոթվեց:

– Լյուբա,- ասաց նա:

– Լիդա:

– Լի՞դա,- համարյա ճշաց Ալիխանովը:- Հիմա վեց ռուբլի կճարեն: Մարդասեր հարեւաններ ունեն: Կեսլիտրանոց ու չոր զինի կվերցնենք: Գլուխս մի տեսակ վատ է աշխատում:

– Ես չեմ խմում: Դուք խիզա՞խ մարդ եք:

– Չգիտեմ: Առաջ երկու լիտր խմում էի: Հիմա յոթ հարյուր գրամից շաղվում եմ...

Տարի՛քը...

– Չեք հասկանում: Ինձ ինքնատիպ մարդ է պետք, հետաքրքիր անհատականություն: Դուք բանասեր եք, նուրբ զգացողությամբ օժտված անհատ: Մինչ այդ պահնորդ եք եղել: Ամեն օր վտանգել եք ձեզ: Հոգու նրբությունը հաճախ զուգորդվում է ֆիզիկական կոպտությանը...

– Ես ձեզ ե՞րբ կոպտեցի:

– Ինձ չէ: Դուք պահպանում էիք կալանավորներին:

– Ավելի շատ մեզ էինք պահպանում:

– Որտեղի՞ց է այդ սպին: Միայն թե առանց համեստության, խնդրում եմ...

– Սպի չի,- ճշաց Ալիխանովը, – չիբան է: Քորեցի... Կներեք...

– Համենայնդեպս, կուզեի իմանալ՝ ի՞նչ էիք զգում Հյուսիսում: Պատկերավոր ասած՝ ինչի՞ մասին էր լռում տունդրան:

– Ի՞նչ:

– Ինչի՞ մասին էր լռում տունդրան:

– Լիդա,- ահավոր գոռաց Ալիխանովը:- Ես այլեւս չեմ կարող: Ես պիտանի չեմ ռադիոհաղորդման համար: Երեկ հարբել եմ: Պարտքեր ու ալիմենտներ ունեն: Ինձ հիշատակել է «Գերմանական ալիքը»: Ինչ-որ առումով այլախոհ եմ: Ձեզ կազատեն աշխատանքից... Գործ չունեք...

Լիդան պտտեց-հազցրեց ինքնահոսի կափարիչը:

– Ափսո՛ս,- ասաց նա,- հետաքրքիր նյութ էր: Ցտեսություն: Կզանգեմ: Իսկ մինչ այդ գտեք ռեֆերատը...

Պահնորդը կանգնել էր՝ ուժատ ու գույնը գցած:

– Մի՛ րոպե,- ասաց նա,- ես էլ եմ գալիս: Մարդասեր հարեւաններ ունեմ...

Սանդղավանդակում բաժանվեցին: Լիդան իշավ ներքե: Ալիխանովը կայծակի պես թռավ չորրորդ հարկ...

Լեւինը գրկեց Լիդային ու երկար նայում էր:

– Հա՛,- ասաց նա,- տարիներն անցնում են, տարիներն անցնո՞ւմ են...

– Ծերացե՞լ եմ:

– Ոնց ասեմ... Ձեւի ես եկել...

– Իսկ դու փչվել ես: Անո՞թ: Գալի՞նան տա՞նն է:

– Ժողովի է դպրոցում: Մեր տղան խուլիզան է մեծանում... Չաղանո՞ւմ եմ, ասում ես: Կինս խորհուրդ է տալիս. «Լավ կլինի առավոտները վազես»: Իսկ ես ասում եմ. «Մեկ որ վազեցի, էլ հետ չեմ գա...»: Սուրճ կխմե՞ս: Հանվի ...

– Միայն ձեզնից հետո, բժիշկ,- հին կատակը հիշեց Լիդան:

Անցան հյուրասենյակ: Ձողաշահ՝ վառված լուսամփոփով:

Արտասահմանյան ամսագրեր՝ լուսամուտի գոգին:

– Լավ է քեզ մոտ,- ասաց Լիդան,- նոր բնակարաններում սարսափում ես: Ամեն ինչ հղկված, լիքը բյուրեղապակի...

– Բյուրեղապակի ես էլ ունեմ,- պարծեցավ Լեւինը:

– Ո՞ր է:

– Գրավատանը:

– Էլի քաղցկեղածիններո՞վ ես զբաղվում:

– Ըհը՛:

– Պատմի:

– Մի րոպե, թեյնիկը դնեմ կրակին:

– Սպասում եմ...

Լիդան հանեց նոթատետրը, գրիչն ու «ԲՏ» սիգարետների տուփը:

Լեւինը վերադարձավ: Ծխեցին:

– Ֆրանսիայո՞ւմ էիր:

– Երկու շաբաթ:

– Ու ո՞նց էր:

– Մովորական:

– Ավելի կոնկրե՞տ:

– Քեզ ի՞նչն է հետաքրքրում:

- Ընդհանրապես...
- Աշխատասեր ժողովուրդ, ռեակցիոն բուրժուազիա, տնտեսական ճգնաժամ, գանգվածների աղքատացում...
- Մարդավարի պատմի: Ֆրանսիացիք մեզ լա՞վ են վերաբերվում:
- Սատանան գիտի: Բոլորի տրամադրությունը բարձր է:
- Իսկ ո՞նց են ապրում: Ֆրանսուիկները դուրդ եկա՞ն:
- Կանոնավոր բարեկեցություն: Լավ էին կերակրում: Ինք երրորդ սեղանն էր: Գինի, ճուտ, սուրճ, սերուցք... Շշմելու աղ-ջիկներ էին, կամ այլանդակ, կամ գեղեցկուհի: Կարծում եմ՝ կոսմետիկայի հարց է: Շպարն ընդգծում է առավելությունները, իսկ թերությունները՝ քողարկում... Իրենց ազատ են պահում, անմիջական: Սպիտակ սինթետիկ խալաթներ են հագնում, լանջաբաց...
- Ի՞նչ սպիտակ խալաթ: Հիվանդանոցո՞ւմ էիր աշխատում:
- Չէի աշխատում: Նիսում փորլուծ ընկա: Մի օր էի ման եկել ու հիվանդացա:
- Նշանակում է՝ գործնականում Ֆրանսիան չես տեսել:
- Ինչի՞: Գունավոր հեռուստացույց ունեինք հիվանդասենյակում:
- Բախտդ չի բերել:
- Բայց լա՛վ հանգստացա:
- Որեւէ հետաքրքիր բան բերե՞լ ես: Փալաս-փուլուս, հուշանվերներ:
- Լսի՛, - աշխուժացավ Լեւինը, - մի եզակի բան եմ բերել: Մենակ թե՛ առանց քաղթենության: Դու, ախր, բժիշկ ես: Հիմա կգտնեն: Վովկայից եմ պահում:
- Ի՞նչ նկատի ունես:
- Լի՛ղկա, առնանդամ եմ բերել: Կաուչուկե անդամ, ոսկերչական աշխատանք: Աստված վկա, ոնց որ իսկական լինի... Ո՞ր կորավ: Երեւի Գալկան ուրիշ տեղ է դրել...
- Բայց ինչի՞դ է պետք:
- Ո՞նց թե: Արվեստի գործ է: Երդվում եմ: Գալկային էլ դուր եկավ:
- Ոնց է՝ մաքսավորները ձեռիցդ չեն առել:
- Հո ձեռիս չէի պահում, թաքցրել էի:
- Որտե՞ղ: Ախր ասեղ չի...
- Մի տիկնոջ խնդրեցի, մեր լաբորատորիայից: Կանանց մեր պես չեն քրքրում: Նրանց հնարավորություններն էլ մեծ են: Ֆիզիոլոգիան ավելի գաղտնապահ է...
- Մաքր՛ւր երեխա... Ավելի լավ է գործից խոսենք:

– Հիմա, սուրճը բերեմ:

Մեղանին կոնֆետներ հայտնվեցին, վաֆլի, կիտրոն:

• Խտացրած կաթ բերե՞մ:

– Չէ՛: Պատմի՛:

– Ի՞նչ պատմեմ: Չբաղվում եմ քիմիական ռեակցիաների մոդելավորումով:

Ժամանակին ուսումնասիրում էի ասբեստի փոշու քաղցկեղածնությունը...

– Դու ինձ ասա՛ քաղցկեղը հնարավո՞ր է բուժել:

– Մաշկի քաղցկեղը՝ այո:

– Իսկ ստամոքսի քաղցկե՞ղն, օրինակ:

– Լիդոչկա, այդ հարցում կատարյալ քառս է: Քաղցկեղածնի միլիգրամը ձի է սպանում: Իսկ ցանկացած չափահաս մարդու մատին այդ քաղցկեղածիններից այնքան կա, որ հանգիստ կարելի է մի երանակ թունավորել: Ես, օրինակ, ծխում եմ, բայցեայնպես ողջ եմ... Ծուխն իր հերթին նույնպես... Արտանետվող գազերը եւ այսպես շարունակ... Մի գրի: Քաղցկեղը նուրբ թեմա է: Վստահ եմ, կարգելեն հաղորդումդ: Այ կտեսնես...

– Չեմ կարծում:

– Ի՞նչ է, ժուռնալիստների հետ գործ չե՞մ ունեցել: Ձեր ուզածն էն է, որ ուրախ լինի: Դիմիր ատամնաբույժի, նրանց վիճակը երանելի է: Ամեն ամիս սոցպարտավորություն են ստանձնում... Չանգի ձեր գրասենյակ:

Համաձայնեցրու:

Ագապովան զանգեց Նինա Իգնատենային: Սա նկատելիորեն վախեցավ:

– Լի՛դոչկա, քաղցկեղը շատ տխուր թեմա է: Բացասական հույզեր է արթնացնում: Հիշեցնում է ոչ անհայտ վեպը: Մենք ձեզնից որեւէ լուսավոր բան ենք սպասում...

– Քաղցկեղը թիվ մեկ խնդիրն է:

– Լիդոչկա, մի համառեք: Գաղտնի ցուցում կա:

– Ինչ արած,- հառաչեց Լիդան,- կներեք...

– Ո՞ր,- զարմացավ Լեիինը:- Նստի՛:

– Ես, ճիշտն ասած, գործով էի եկել:

– Յոթ տարի իրար չենք տեսել: Ուր որ է Գալկան կգա: Մի բան կխամեք:

– Կներես, բայց չէի ուզի նրան տեսնել:

Լեիինը լուռ էր:

– Դու երջանի՞կ ես, Բո՛րյա:

Լեւինը հանեց ակնոցը: Հիմա նա նման էր երկտարեցու:

– Ի՛նչ երջանկություն: Ապրում եմ, աշխատում... Գալկան, համաձայն եմ, ծանր մարդ է: Նրա մեջ ինչ-որ անկենդան բան կա... Վոլոդյան գռեհիկ է, կարդացած, զարգացած գռեհիկ: Ես, համենայնդեպս, գիտությունների դոկտոր եմ, պրոֆեսոր: Իսկ նա երեկ ասում է. «Դու ակնհայտ անլիարժեքության բարդույթ ունես...»:

– Բայց չէ՞ որ դու գիտնական ես, մարդկանց ես ծառայում: Պիտի հպարտանաս...

– Վերջ տուր, Լի՛դա: Ես Գալինային ու Էդ քաքլանին եմ ծառայում:

– Պարզապես անտրամադիր ես:

Լիդան արդեն կանգնած էր սանդղամուտին:

– Հիշո՞ւմ ես՝ ոնց գնացինք Նովգորոդ,- հարցրեց Լեւինը:

– Բորյա, անմիջապես լռիր: Ամեն ինչ կարգին է: Լա՛վ, գնացի:

Ու իջավ ներքե՛ւ՝ ճանապարհին անձրեւանոցը բացելով: Չըխկ, ու գլխավերետում հաստատվեց խայտաբղետ, թեթեւակի թրթռացող գմբեթը:

– Բա ո՛նց էինք սեխ գողանում,- սանդուղքներով ներքեւ կանչեց Լեւինը...

Այդ ընթացքում մթնել էր: Ջրափոսերում լողում էին ջրաներկ նոնային լույսերը:

Անցորդների գունատ դեմքերն ինքնամփոփ

էին թվում: Շրջադարձից օրորվելով՝ դուրս եկավ լույսով լեցուն տրամվայր:

Լիդան ընկավ փայտե նստարանին: Ծալեց անձրեւանոցը: Դիմացի սեւ ապակու մեջ անդրադառնում էր հոգնած դեմքը: Ինչ-որ մեկին պարզեց փողը, տոմսը տվեցին նրան: Ամբողջ ճանապարհին քնեց եւ արթնացավ գլխացավով: Դեպի տուն գնում էր դանդաղաքայլ, ջրափոսերն ընկնելով: Լավ է՝ չեխական ռետինե կիսակոշիկներն էր հագել: Ասենք, անձրեւանոցն էլ նորից տեղին էր...

Օսինսկիներն ապրում էին հարեւան մուտքում: Արկադին մարզիչ է ու մի գլուխ կատակում է: Կրծքին, գամշե բաճկոնի տակ պսպղում է վայրկյանաչափը:

Միլկան ինչ-որ տեղ քիմիա է դասավանդում:

Որդին հանելուկային անձնավորություն է: Արդեն վեց տարի խուսափում է գինվորական ծառայությունից: Վեց տարի փոխնիփոխ տարբեր

հիվանդություններ է ձեւացնում՝ ներքոց, ստա-մոքսի խոց ու խրոնիկական

հոդաբորբ: Դրանում գերազանցել է լեգենդար հեղափոխական Կամոյին: Այդ

տարիների ընթացքում իսկապես նյարդային է դարձել, փչացրել է ստամոքսն ու

խրոնիկական հոդաբորբ ձեռք բերել: Ինչ վերաբերում է բժշկական

գիտելիքներին, Իգորը վաղուց տվել-անցել է ցանկացած տեղամասային բժշկի:
Բացի այդ, ջագ էր հասկանում եւ ազատ խոսում էր անգլերեն...

Մի խոսքով՝ բավական հետաքրքիր մարդ է, միայն թե չի աշխատում...

Լիդան բարձրացավ երրորդ հարկ: Հանկարծ տուն գնալու անգուսպ ցանկություն
ունեցավ: Վանելով այդ միտքը՝ սեղմեց գանգի կոճակը: Միլորդը խուլ հաչեց:

– Ներս արի,- ուրախացավ Միլա Օսինսկայան:- Իգորն ինչ- որ տեղ թրել է
գալիս: Արիկը հավաքների է Մացեստայում: Ծանոթացիր: Վլադիմիր
Իվանովիչն է:

Տեղից վեր կացավ վաթսուն տարեկանին մոտ մի ծանրամարմին մարդ: Պարզեց
ձեռքը, ներկայացավ: Արժանապատիվ շարժումով կոնյակ լցրեց: Միլան
միացրեց հեռուստացույցը:

– Բորշ կուտե՞ս:

– Չէ՛: Որքան էլ տարօրինակ է՝ կխմեմ:

– Ամենայն լավի կենացը,- բարյացակամ ասաց Վլադիմիր Իվանովիչը:

Լայնաթիկունք, փարթամ տղամարդ էր՝ գեղեցիկ նրբահյուս ջեմպրով: Դեմքը
չափով, բայց կանոնավոր խմող մարդու դեմք էր: Կինոյում այդպես են
պատկերում պաշտոնաթող գնդապետներին: Պինդ ճակատ, սովորական,
բացգույն աչքեր, ոսկե ատամնաշապիկներ:

Չիսկացրին, խմեցին:

– Դուք խոսեք, ես տասը րոպեով մտնեմ Վորոբյովների մոտ,- ասաց
տանտիրուհին:- Ռիտան ինձ համար կոֆտա է գործում,- ու գնաց:

– Ես, ճիշտն ասած, գործով եմ եկել,- ասաց Լիդան:

– Պատրաստ եմ ծառայել:

– Ռադիոհաղորդում ենք պատրաստում՝ «Հանդիպում հետաքրքիր մարդու
հետ»: Լյուդմիլա Սերգեևնան ձեր մասին որոշ բաներ պատմել է... Ու
մտածեցի... Ինձ թվում է՝ դուք հետաքրքիր մարդ եք...

– Ամենասովորական մարդ եմ,- ասաց Վլադիմիր Իվանովի-, չնայած, չեմ
թաքցնի, աշխատանքս սիրում եմ, եւ կոլեկտիվում ինձ հարգում են...

– Որտե՞ղ եք աշխատում,- Լիդան հանեց նոթատետրը:

– Պորխովում «Կրասնայա գարյա»-ի մասնաճյուղ կա: Կոորդինատային
ԱՀԿ-ներ ենք ստեղծում: Մեծ արտադրամաս է, առաջատար: Երկրորդ
եռամսյակի արդյունքներով հասել ենք լուրջ հաջողությունների:

– Չե՞ք ձանձրանում;

- Չհասկացա՞:
- Գավառում ձանձրալի չէ՞:
- Մեր քաղաքն աճում է, բարեկարգվում: Նոր մշակույթի տուն, մարզադաշտ, բնակելի զանգվածներ... Գրեցի՞ք:
- Վլադիմիր Իվանովիչը թեքեց շիշը: Լիդան մերժողաբար օրորեց գլուխը:
- Ջրուցակիցը խմեց: Որսաց թթու դրած սունկը:
- Լիդան, մի փոքր սպասելով, շարունակեց.
- Իմ կարծիքով՝ կարլի է գավառացի լինել մայրաքաղաքում եւ մայրաքաղաքի բնակիչ՝ տունդրայում:
- Միանգամայն ճիշտ է:
- Այսինքն գավառը հոգեւոր երեւոյթ է, ոչ թե աշխարհագրական:
- Հենց էդպէս էլ կա: Ընդ որում, մատակարարումը մեզ մոտ լավն է. միս, ձուկ, բանջարեղեն...
- Մայրաքաղաքի ստեղծագործական կուլեկտիվները հյուրախաղերի գալի՞ս են:
- Բնականաբար, ընդհուպ՝ հարավսլավական խմբերը:
- Վլադիմիր Իվանովիչը նորից լցրեց:
- Դուք երեւի շատ եք կարդում,- հարցրեց Լիդան:
- Բա առանց դրա ո՞նց կլինի: Միմոնովին հարգում եմ: Անանեւին՝ նրա ռազմական հուշերը, բնականաբար՝ դասա-կաններին. Պուշկին, Լերմոնտով, Տոլստոյ... Վերջիններս, ինչպէս հայտնի է, համարյա երեքն էին... Ջահել ժամանակ բանաստեղծութիւններ էի գրում...
- Հետաքրքիր է:
- Աստված հիշողութիւն տա: Այ օրինակ...
- Վլադիմիր Իվանովիչը բազկաթոռի թիկնակին հետ ընկնելով՝ արտասանեց.
- Բոլորն են ձգտում հերոս լինել,
- Համաշեշտ քայլում ենք շարքում,
- Ստալինի անվամբ աշխարհը կպատենք,
- Երջանկութիւն կնվաճենք մարտում...
- Լիզան գսպեց հիասթափութիւնը:
- Դժվա՞ր է արտադրամասի պետ լինելը:
- Անկեղծ ասեմ՝ հեշտ չի: Էստեղ եւ արտադրական գործոնն է, եւ բարոյականը... Պլան, աշխատողների արտահոսք, միկրոկլիմա, աշխատանքից հրաժարում... Իսկ գլխավորը՝ ժողովուրդն է պահանջկոտ դառել: Է՛ս տուր, Է՛ն

տուր... Ոչ մի պարտականություն, իսկ իրավունք, կներեք, ինչքան ուզես... Ա՛խ, հայր Ստալինը չկա... Կարգ կար, կանոն կար... Մի բուպե ուշացար, դատվում ես: Իսկ հիմա... Կապը կտրել է ժողովուրդն առանց տիրոջ... Շուրջբոլորը երգիծաբաններ են, իմացա՛ր, ինտելեկտուալնե՛ր... Է՛հ, հայրը չկա...

Պսակագերծեցին սողունները:

– Ուրեմն դուք հավանություն՞ն եք տալիս անհատի պաշտամունքին,- կամացուկ հարցրեց Ագապովան:

– Պաշտամո՛ւնք, պաշտամո՛ւնք... Պաշտամունքը կա ու լինելու է... Անհատ է պետք, իմացա՛ր, անհա՛տ...

Վլադիմիր Իվանովիչը տաքացավ, հարբեց: Հիմա արդեն ձեռներին էր անում, առաջ մղվում, պատառաքաղն էր թափա-հարում:

– Ես դժվար կյանք եմ ապրել: Ամեն ինչ էլ եղել է: Ցած եմ ընկել, թռել շատ վերել... Ես, ախր, մեր մեջ ասած, ամուսնացած եմ եղել...

– Ինչո՞ւ՝ մեր մեջ ասած,- գարնացավ Լիդան:

– Յակիրի գարնուհու հետ,- շշուկով ավարտեց Վլադիմիր Իվանովիչը:

– Յակիրի՞: Բանհրամ Յակիրի՞: Այն նո՞ւյն...

– Ըհը... Երեխա ունեի՞նք: Տղա...

– Ու որտե՞ղ է հիմա:

– Չդիտեմ: Տեսադաշտից կորցրի: Երեսունհինը թվին... Օգոստոսի սկզբին:

Վլադիմիր Իվանովիչը լռեց, անփոփվեց իր մեջ:

Լիդան երկար սպասեց, հետո հուզվելով, կարմրելով, հարցրեց.

– Այսինքն՝ ինչպե՞ս կորցրիք: Ինչպե՞ս կարելի է տեսադաշտից կորցնել սեփական կնոջը: Ինչպե՞ս կարելի է տեսադաշտից կորցնել հարազատ երեխային:

– Դաժան ժամանակ էր, Լիդաչկա, փոթորկուն, խստաշունչ ժամանակ: Ընտանիքներ էին փլուզվում, դարավոր հիմեր կործանվում...

– Ի՞նչ կապ ունեն դարավոր հիմերը,- հանկարծ ճչաց Լիդան:- Ես փոքր չեմ: Ես ամեն ինչ գիտեմ: Յակիրին բանտարկել են, ու դուք ստորաբար լքել եք ձեր կնոջն ու երեխային: Դ-ո՛ւք... Դ-ո՛ւք... Դուք անհետաքրքիր մարդ եք:

– Ես կխնդրեի՛,- ասաց Վլադիմիր Իվանովիչը,- ես կխնդրեի՛... Էդ տեսակ բառերը շաղ չեն տալիս...

Իսկ հետո, ավելի խաղաղասիրաբար.

– Ձեզ ավելի համեստ պահեք, Լիդաչկա, ավելի համեստ, ավելի...

Միլորդը բարձրացրեց գլուխը:

Լիդան արդեն չէր լսում: Վեր թռավ, միջանցքում կախիչից պոկեց բաճկոնակն ու շխկացրեց դուռը:

Մանդուղքների վրա խաղաղ ու ցուրտ էր: Ստվերի պես անցաւ անտեսանելի կատուն: Տապակած ձկան հոտը ձանձրույթ էր բերում:

Լիդան իջավ ներքեւ ու կտրեց բակը: Խոնավ մթնշաղը պահ էր մտել ավտոտնակների հետեւն ու աղբարկղերի մոտ: Մեւին տալով ճոնչում էին աղքատիկ պուրակի ճյուղերը: Ձյունների մեջ մի փայտե ձի էր ընկած:

Լիդան բացեց փոստարկղը: Հանեց «Տնտեսական թերթը»: Ելավ վեր ու բացեց դուռը:

Անուսնու սենյակում գվվում էր հեռուստացույցը: Կախիչին կարմրին էր տալիս Տանյայի աշնանային վերարկուն: Լիդան հանվեց, ձեռնոցները գցեց հայելու սեղանիկին:

Գլխով ողջույնի թեթեւ շարժում անելով՝ գուգարան գնաց մի անձանոթ երիտասարդ: Անվա խոպոպները կապված էին դարչնագույն կոշկաթելով:

Թավշե շավարը հոսում էր քղանցքի պես:

– Տառյա՛նա, սա ո՞վ է,- հարցրեց Լիդան:

– Ասենք թե՛ ժենյան: Պարապում ենք:

– Ի՞նչ եք պարապում:

– Ասենք գերմաներեն: Դե՞մ ես:

– Հետեւիր, որ ձեռքերը լվանա,- ասաց Լիդան:

– Ո՛նց ես սիրում ամեն ինչ գոեհկացնել,- չար շշուկով ասաց դուստրը...

Լիդան ինձ գանգեց գիշերվա մեկին: Ձայնը տազնապած ու խուլ էր.

– Չարթնացրի՞:

– Չէ՛,- ասում եմ,- ավելի վատ...

– Մենակ չե՞ս:

– Մենակ եմ: Մարինայի հետ:

– Լուրջ կարո՞ղ ես խոսել:

– Բնականաբար:

– Քո տեսադաշտում հետաքրքիր մարդ կա՞:

– Կա: Եվ նա ողջունում է քեզ:

– Վերջ տուր սրամտելուն: Գործը շատ լուրջ է: Հինգշաբթի հաղորդում պիտի ձայնագրեն:

– Ինչի՞ մասին:

– «Հանդիպում հետաքրքիր մարդու հետ» խորագրով: Հարմար թեկնածու չունե՞ս:

– Լի՛դա,- պաղատեցի ես, – հո գիտես իմ շրջապատը: Համատարած սրիկաներ են, ոչ մի հետաքրքիր բան:

– Մի գաղափար ունեն: Արի միասին գրենք հաղորդումը: Հո- նորարար կլիսենք:

– Բայց ես ձայնագրիչ չեմ օգտագործում:

– Էդ իմ վրա: Ինձ պետք է քո...

– Ցինի՞զմը,- հուշեցի ես:

– Քո պրոֆեսիոնալ փորձը,- նրբանկատ ձեռակերպեց Լիդան:

– Լա՛վ,- ասացի գլուխս ազատելու համար,- վաղը առավոտ կգանգեմ: Ավելի ճիշտ՝ Էսօր առավոտ...

– Մենակ թե՛ հաստատ...

– Ասեցի՛ կգանգեմ...

Այստեղ Մարինան չդիմացավ: Կծեց մատս:

Մինչ վաղը,- ասացի (ավելի ճիշտ՝ գոռացի) ու դրի խոսափողը...

Լիդան կիսաբաց արեց ամուսնու՝ երկնագույն լույսով լի սենյակի դուռը: Վաղիներ կոշիկները հագին պառկել էր բազմոցին: Վերջապես կարո՞ղ եմ ընթրել,- հարցրեց նա:

Հայտնվեց դուստրը.

Մենք գնում ենք...

Տանյայի խոժոռ դենքին քարացել էր հավերժական հակամարտության ծամածռանքը:

Շո՛ւտ կգաս...

Վերջապես կարո՞ղ եմ թեյ խմել,- հարցրեց Վաղիներ:

Ի դեպ, ես էլ եմ աշխատում,- պատասխանեց Լիդան:

Ապա՛ թույլ չտալով, որ վեճը բորբոքվի.

Ի՞նչ ես կարծում՝ Մերկիներ հետաքրքի՞ր մարդ է...